

B2-páholy

Emlék. Annak idején, lehet annak már húsz éve is, amikor Jo Kishimura barátom, hosszabb magyarországi kiküldetésének végén visszautazott Japánba (Japán, Japán, csak nézem a híradásokban, mennyi szenvedést élsz át most éppen – lesz-e, aki meg tudja majd fogalmazni egyszer ezt a mostani felmérhetetlen emberi és természeti katasztrófát?), azon töprengtem, búcsúzóul mivel tudnám megörvendeztetni. Költő mivel? Nyilván verssel. Milyen verssel? Legegyszerűbb, ha keresek valamilyen japán versformát, amit ő is ismer, amit én is meg tudok csinálni. És akkor ráakadtam a haikura. Ez a ráakadtam ma természetes megrökönyödést okozhat az olvasóban, hiszen havonta százával jelennek meg haikuk a magyar folyóiratokban, hogy ironizáljak magunk fölött, folyóiratokat lehet elrekeszteni a haikukkal – de akkor, abban az időben egyáltalán nem volt divatos, hogy pongyolán fogalmazzak, nem volt pokrócon a haiku. Nekiláttam, utánaolvastam, és írtam neki egy haiku-verset. A vers több haiku-versszakból állt, akkor még nem tudtam, hogy a haiku magányos forma, magában áll, tizenhét szótagos, háromsoros egyedüliségében.

Mindezt azért írom le, mert valaki a napokban egy olvasótalálkozón azt a kérdést tette fel nekem, létezik-e magyar haiku. S ha létezik, milyen az. A válaszon gondolkodnom kellett, és magától adódott is, mit kell mondanom. Feltétlenül létezik. Magyar haiku van, magyar japán-haiku viszont nincs. Kezdvé azzal, hogy a magyar haikunak általában címet adunk, ami a magyar olvasó évszázados elvárása miatt lehet így, ugyanakkor a japán haikunak, tudomásom szerint, nincs címe, a cím benne foglaltatik magában a versben, ha benne foglaltatik. Másrészt, a haiku magyar változata nem mond le a magyar költészet évszázados hagyományáról, arról, hogy valamit közölni akar benne a szerző az olvasójával. A japán haikuban nincs szándékolt közlés, elvont filozófiai tartalmak vannak, vagy azok sem, képekből, évszakokból, természeti tüneményekből áll, melyekből elvont filozófiai tartalmakra lehet következtetni. A magyar haikunak van már rímes formája is, mely messze idegen a haiku természetétől, az ősi forma így is próbál megmagyarosodni – fő művelője költészetünk egyik legkiválóbb mestere, Bertók László. A haiku nem ismeri az iróniát vagy nem él vele, a haiku-költészet másik nagy hazai mestere, Fodor Ákos gyakorta bízza meg ilyen tartalmakkal hakiu-műveit. Talán Babics Imre az, aki haikujaiban leginkább benne tartja magát a japán természet- és évszakképek világában, ami nem csoda, hisz maga is természeti lény, napi létében a természet része. Hajdani haikukból épülő versemre rímelő alkotásokkal újabban Jász Attilánál találkozom, aki háromsoros remekléseit nagyobb versegységekké rendezi, magyarán, haiku-versszakokból építi fel a munkáit. Sorolhatnám. A haikunak reneszánsza van költészetünkben, hogy miért, nem az én feladatom megállapítani. Csak azt látom, hogy egyre több és több haiku virít a folyóiratok oldalain. Nagyon sok közöttük a rossz, és nagyon sok közöttük a jó. Hogy mitől rossz és mitől jó, nem ennek a rövid eszmefuttatásnak a tárgya. Vannak, gombamód szaporodnak. Legyen így, majd eljön a rostálás ideje is egyszer.

Valaha a nagy behemót szamurájok, szepukujuk elkövetése előtt, állítólag órákig kuporogtak elvonultan, és haikukat mormoltak magukban, maguk elé. Ez elgondolkodtató kell legyen haiku-íróink, haiku-olvasóink számára egyaránt. Japán, Japán, csak nézem a híradásokban, mennyi szenvedést élsz át most éppen – tündööm, lesz-e, aki meg tudja majd fogalmazni egyszer ezt a mostani felmérhetetlen emberi és természeti katasztrófát, értelmetlen veszteséget – egyetlen haikuban? Hiszen ezt a megfogalmazhatatlan kataklizmát csakis a befelé végtelenbe nyíló forma lehet képes a teljességében, teljesíthetlenségében megragadni...

Zalán Tibor

NAPÚT

Irodalom, művészet,
környezet

XIII. évfolyam 2. szám

A Cédrus Művészeti Alapítvány megbízásából kiadja a Napkút Kiadó Kft. Megjelenik évente tízszer.
Főszerkesztő: **Szondi György**. Szerkesztik: **Bába Szilvia** (művelődés), **Babics Imre** (vers),
Balázs Géza (nyelvművelés), **Bognár Antal** (évkönyv), **Borbély András** (próza), **Elek Szilvia** (zene),
Kovács Ildikó (szöveggondozás), **Prágai Tamás** (dokumentum), **Sebeők János** (környezet),
Szondi Bence (tördelés), **Vincze Ferenc** (műbírálat), **Wegner Tibor** (művészet).
Szerkesztőségvezető: **Szondi Eszter**. Terjesztés: **Németh Lóránt**.

Napút-kör: **Csűrös Miklós, Doncsev Toso, Gráfik Imre, Hankiss Elemér, Dr. Koncz Gábor, Radnóti Zsuzsa, Rakovszky Zsuzsa, Szörényi László** (tiszteltetlelbeli konzulensek).

Alapította: **Masszi Péter**. Lapterv: **Gosztola Gábor**.

Szerkesztőség: 1014 Budapest, Szentháromság tér 6. mf.sz. 29. • Telefon/fax: (1) 225-3474 • Mobil: (70) 617-8231

E-mail: napkut@gmail.com • Honlap: www.napkut.hu

A Cédrus Művészeti Alapítvány adószáma: 18110661-2-41

Nyomdai kivitelezés: Érdi Rózsa Nyomda. Terjeszti a Hírker Zrt. és az NH Zrt. ISSN: 1419-4082

B2-páholy

Zalán Tibor tárcája . . . . . borítóbelső

Előter

Szentmártoni Szabó Géza:

Naputazás négyes fogaton. 3

Nap, út

A sok haikuszerzőt felsorolni itt nem tudjuk.

Alkotásaik nevük (álnévük) sorrendjében

következnek – ettől csak egy-két helyen, tör-

delési szempontból térünk el. Csendes Katalin

tanárnő diákjai az ő neve alatt szerepelnek

– a kiválasztott tizenegy 7–41

Hétfvári Andrea: Virágok kelyhében

az Aranykor fénye 42

Németh Péter Mikola: Impressziók

Szőnyi István festményeire 45

Szepes Erika: Utassy József, a formaművész 46

Bárdos Attila: Világirodalmi miniatűrök. 54

Villányi G. András: Völgy-hangszer;

Hegyi idzakaja. 55

Ádám Tamás versei. 57

Szekeres Mária: Fényszilánkok;

...míg belétek zsuorodom; Kérés;

Már semmitől nem félek 59

Tandori Dezső: 2×7 61

Tárlat

Haigák

Kirilla Teréz (Sain Máttyás fotóival),

Bódai-Soós Judit, Szabolcsi Erzsébet,

Muzsai István és Szitás Krisztina alkotásai

(színes melléklet)

Hangszóló

Elek Szilvia: Takeda úr csembalója;

Rendhagyó köszöntés rondó formában. . . 65

Erdődi Gábor: Hamvas szonett;

Szűk dobozban...; Vörös dinnye I-II. 70

Temesi Ferenc: A 48-56-os zongora. 72

Kovács katáng Ferenc: Svalbardi séta. 74

Zsidó Ferenc prózacyklusza 79

Albrecht Ferenc: Amerika. 82

Farsang

Lukáts János: „Medvéből lón malac...” 98
 Szalai Lajos: Dórerímek 100
 Urbán László: Régi magyar temetők
 trefás sírfeliratai. 103

Szovár

Kicsi Sándor András:
 A kürtöskalács ecsetelése 107

Hetedhét

Ana María Rodas: Az örök hold 109
 Edgardo Dobry: Panaszok 109
 Juan Antonio Masolivier Ródenas:
 [Életem utolsó telén]
 (Mohai Szilvia fordításai) 110
 Nimah Ismail Nawwab: Ezeregyéjszaka;
 Mekka utcái; A lesből támadó
 (Nagy István Paphnutius fordításai) 111
 Andrzej Garcia: Livia dicsérete;
 Párnak nem pár, beszédnek beszéd
 (Koncz Teréz fordításai) 114
 Alan Morrison: A gyűrű; Bocsáss-meg-ne
 (Nyerges Gábor Ádám fordításai) 116

Hetedhét Napút-díj

Rácz Péter: Báthori Csaba köszöntése 117

Bolgár–magyar költői plener
 Báthori Csaba, Petar Csuhov, Ivan Landzsev
 és Szondi György versei 118

E számunk szerzői 127

Illusztrációk
 Naputazás négyes fogaton
 . . . . . 6, 44, 56, 97, 106

Melléklet

Káva Téka - Napút-füzetek 52.

Petz György: Csillagalattjáró

E számunk megjelenését Százhalombatta Város Önkormányzata és a Japán Alapítvány Budapesti Irodája támogatata.

NAPÚT

Irodalom, művészet,
 környezet

XIII. évtolyam 2. szám

Nap, út – haikuk

Negyedik alkalommal írta ki műhelyünk (ezúttal) **Nap, út** témában haiku- és haibunszerző pályázatát. Nem is igazán pályázat ez (meghirdetése szerint se), hisz díjak voltaképp nincsenek. A „jutalom” a közlés: 145 beküldő munkáiból teszünk közzé sikeres, szép alkotásokat. Ennyi bennünket megtisztelő versmester szerepel e válogatásban több mint kétszáz közül. Nem versenyeredményt hirdetünk tehát, midőn kiemeljük mégis nyolcukat, akik szerintünk leginkább etalálták e japán versforma magyar háromsorosát ezúttal, e témát fogalmazva meg finoman, művészi erővel. Miközben mindenkinek köszönjük küldését, s reméljük, újra találkozunk majd műveikkel, kiemelten gratulálunk **Bessenyei Juditnak, Cseh Károlynak, Lengyel Csilla Kingának, Lőrinczy Barbara Eszternek, Pataki Editnek, Szabó Aidának, Szakáli Annának, Vitéz Ferencnek.**

***

Lapszámaink rendre miniinformációval szolgálnak a benne közlő alkotókról (127–129. oldal). Ezúttal, igen, ennyi oldalra rúg a lajstrom, amelyben a szerzők olykor álnévükön szerepelnek, máskor kérik, tekintsünk el adataik nyilvánosságra hozatalától. Természetesen valamennyiük kérését tiszteletben tartjuk.